

DIGITALIZACIJA IZDANJA NOVINA „NARODNA OBRANA“

Ivana Furi (ifuri@ffos.hr 091/578-9491)

Božidar Glas (bglas@ffos.hr 098/068-0929)

Kristina Orak (korak@ffos.hr 091/959-3117)

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera

Filozofski fakultet Osijek

Sažetak

Rad prikazuje mogućnost pohrane digitalnih slika muzejske, tj. hemerotečne građe u svrhu pregledavanja i pretraživanja. Konkretni primjer digitalizacije načinjen je na zbirci starih/povijesnih izdanja novina „Narodna obrana“, godište 1902. Pretraživanjem konkretnog pojma korisnici mogu doći do digitalnog zapisa stranice ili pojedine fotografije novina kao i šireg konteksta unutar kojeg se nalazi traženi pojam.

Uvod

Danas smo u razdoblju kada se gotovo sve informacije dobivaju putem interneta. Zbog toga se rodila ideja za radom na projektu na kojem će se digitalizirati stara izdanja novina. Postavljanjem na mrežno mjesto građa će biti dostupna svim zainteresiranima za stare novine, njihove tekstove i izgled starih novina.

Korištena građa

Baštinska građa koja je od kulturnog značaja za grad Osijek, ali i cijelu regiju, jesu stare osječke novine „Narodna obrana“. Iako se u raznim projektima spominje naziv stare novine, primjereni naziv bio bi povijesne novine. Pojam stare novine karakterističan je za svu takvu građu koja je izlazila u Hrvatskoj do kraja II. Svjetskog rata.¹ Novine su vrijedan izvor povijesnih informacija, ponajviše lokalnog karaktera, ali u manjoj mjeri i globalnog. Novine su oduvijek bile „oružje“ državnih vlasti da najobičniji puk upoznaju s radom vlasti,

---

¹ Hasenay, D; Krtalić, M. Terminološki i metodološki aspekti u proučavanju zaštite stare knjižnične građe, Libellarium, 1, 2(2008): 203 - 220

zakonima, događanjima te drugim obavijestima, koje su, svaka na svoj način, pučanstvu bile zanimljive. Dakako, novine su bile zanimljiv izvor informacija pučanstvu o događajima i u dalekim zemljama, koji su izazivali velika zanimanja. Kao takve čuvaju vrijednosti starih vremena te ih se može smatrati kulturnim i povijesnim bogatstvom. Novine su vrijedan predmet proučavanja, pa njihovim očuvanjem možemo omogućiti pristup i znanstveni rad povjesničarima, lingvistima, kulturolozima i svima koji se bave tiskom, izdavaštvom i sličnim područjima. Novosti objavljene u novinama uglavnom su lokalnog karaktera koje se odnose na grad Osijek i okolicu od 1902. godine. Budući da je Europa već na velike imala izvore svakodnevnih informacija, bilo je vrijeme da i Osijek dobije svoje novine na hrvatskom jeziku. Prije izlaska „Narodne obrane“, u Osijeku su izlazile „Der Volksredner für Vaterland und Gesetz“ (1848), „Esseker Lokalblatt und Landbote“ (1864), „Esseker allgemeine illustrierte Zeitung“ (1869) i „Die Drau“ (1868.) na njemačkom jeziku, ali i „Branislav“ (1878.) na hrvatskom jeziku čije je izlaženje trajalo samo godinu dana. 1902. godine izlazi prvi broj „Narodne obrane“ tiskom Prve hrvatske dioničke tiskare., a od 1914. izlazi pod nazivom „Hrvatska obrana“ i tako sve do 1923. godine.²

Građa korištena u ovom projektu dio je Odjela hemeroteke Muzeja Slavonije Osijek novina Narodne obrane izdanih između 16. studenog 1902 i 25. ožujka 1923. Većina brojeva sastavni je dio Odjela hemeroteke Muzeja Slavonije Osijek, ali poneki brojevi, kako Narodne obrane tako i drugih naslova, nalaze se u Nacionalnoj sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu.

Kriteriji koji su se slijedili pri odabiru građe jesu: izdanja „Narodne obrane“ kao jednog od povijesnih identiteta grada. Digitalizacija povijesnih osječkih novina i njihovo postavljanje na mrežno mjesto omogućit će svojim korisnicima brzo, učinkovito i kvalitetno pretraživanje određenog broja „Narodne obrane“. Cijeli projekt obuhvatio je poslove raznih struka i disciplina, pa je tako samim time ova zbirka od velike koristi studentima i njihovim istraživanjima na području povijesti, lingvistike, informacijskih znanosti i mnogih drugih. Ovom će zbirkom grad Osijek dobiti jedan prepoznatljiv povijesno-kulturni sadržaj dostupan svima, a sami projektanti iskustvo više, nove spoznaje i nove ideje za budućnost.

---

² Muzej Slavonije. URL: <http://www.mdc.hr/osijek/hr/11-hemeroteka.html>

Implementacija

Projekt je razvijan na MS Windows platformi, a produkcija je LAMP platforma. Projekt se nalazi na stranici <http://web.ffos.hr/identitetgrada>. Svaku stranicu novina možemo pogledati kao manju sliku te kao veliku sliku klikom na istu, a sa desne strane nalazi se tekst članka u html obliku koji je pretraživ. Kod rezultata pretraživanja drugačijom bojom se označi pojam koji se traži. Također postoji katalog novina po brojevima. Sve mrežne stranice valjane su prema W3C XHTML 1.1 standardu i W3C CSS level 2.1 standardu.

Zaključak

Projekt Identitet Grada ima velik povijesni i kulturni značaj za grad Osijek u smislu da daje uvid u zbivanja koja su obilježila početak 20. stoljeća na ovim područjima i šire. Ujedno smatramo da je postavljanje navedenog sadržaja na mrežno mjesto od većeg značaja za zainteresirane korisnike koji dosad nisu imali prilike proučavati ovu građu. Digitalizacija starih izdanja „Narodne obrane“ zaštitit će pojedine brojeve od daljnjih oštećenja uzrokovanih njihovim korištenjem te na taj način produžiti njihov životni vijek.

Literatura

1. Hasenay, D; Krtalić, M. Terminološki i metodološki aspekti u proučavanju zaštite stare knjižnične građe, *Libellarium*, 1, 2(2008)
2. Muzej Slavonije. URL: <http://www.mdc.hr/osijek/hr/11-hemeroteka.html>